

El reportatge

La reconversió del Parc Hospitalari Martí i Julià

Amb la inauguració del nou Sociosanitari, es dona per finalitzada la reconversió de l'antic Hospital Psiquiàtric en l'actual Parc.

12

Entrevista

**Dolors
Gener,
supervisora
d'Infermeria
de Consultes
Externes**

4

Notícies

Celebració dels 10 anys de l'Àrea Bàsica de Salut d'Anglès

2

El Santa Caterina, acreditat com a Hospital Sense Fum

2

Primera Jornada de Cooperació de les comarques gironines

6

Jornades dels 10 anys de l'Hospital de Dia d'Adolescents

7

**VOLS ESCRIURE O PROPOSAR
TEMES A L'ACTUAL?**

Truca al **972 22 23 70** o bé envia un missatge a
info@pluralcomunicacio.com

L'IAS celebra els 10 anys de l'Àrea Bàsica de Salut d'Anglès

L'Institut d'Assistència Sanitària (IAS) va celebrar el 6 de novembre, al CAP d'Anglès, els 10 anys de la creació de l'Àrea Bàsica de Salut (ABS) d'Anglès amb un acte institucional que va comptar amb la intervenció de la directora dels Serveis Territorials de Salut a Girona —Marta Pedrerol—, els alcaldes de les poblacions que formen part de l'ABS, i el president de l'IAS —Tomàs Sobrequés. Durant l'acte, que va ser conduït pel coordinador metge i la supervisora d'infermeria de l'àrea —Antoni Viñas i Gemma Caparrós— es va descobrir un quadre commemoratiu, realitzat pel metge d'atenció primària de l'organització —Manel Roman— i es va visitar una exposició fotogràfica temporal de caràcter històric, ubicada al CAP Dr. Ramon Vinyes d'Anglès.

Segons dades del padró de 2008, l'ABS d'Anglès té una població de referència de 11.827 habitants dels municipis d'Amer, Anglès, Brunyola, Osor, La Cellera de Ter, Sant Julià de Llor i Bonmatí. El Centre d'Atenció Primària Dr. Ramon Vinyes es va inaugurar el 1998. Aquest centre resta obert de les vuit del matí a les vuit de la tarda i dona atenció continuada la resta del dia i nit i els caps de setmana i festius. En atenció continuada es varen atendre l'any 2008 més de 12.000 consultes. A més del CAP d'Anglès, ABS disposa de dispensaris municipals a Osor, Bonmatí, La Cellera de Ter i Amer.

Des de l'any de la seva creació, l'IAS, per encàrrec del Departament de Salut, ha anat ampliant la cartera de serveis d'atenció primària a la població de referència. Actualment a l'ABS s'ofereixen els serveis de medicina general, pediatria, ginecologia, odontologia, serveis socials i serveis d'infermeria, que abracen els programes d'educació sanitària

Un nombrós públic va celebrar els 10 anys de la creació de l'Àrea Bàsica d'Anglès.

individual i a la comunitat, seguiment i control de la patologia crònica, valoració de les urgències, cobertura vacunal al centre i a les escoles, salut comunitària, atenció domiciliària, extraccions (un total de 8.522 l'any 2008) i realització d'electrocardiogrames i espirometries (amb més de 36.500 consultes l'any passat).

En relació al servei de medicina general, que inclou el control de la patologia aguda i crònica i cirurgia menor, a l'ABS es van atendre, l'any 2008, un total de 40.583 visites. Pel que fa a pediatria, l'activitat del servei abasta el programa del nen sa, el programa de salut a l'escola a través de la infermeria pediàtrica i el control de la patologia crònica i aguda (amb més de 6.500 visites l'any 2008). En atenció ginecològica, els serveis de salut inclouen el programa d'atenció a la dona i el seguiment de

l'embaràs, amb servei de llevadora diari. En el camp de l'atenció odontològica, els serveis segueixen el desenvolupament del programa de salut bucodental, assistència a les embarassades i a altres col·lectius específics com ara els diabètics. Així mateix, l'ABS compta amb un servei d'atenció a l'usuari, responsable de la programació de visites i derivacions i de gestió de les queixes i reclamacions dels usuaris.

L'equip de professionals està format en aquests moments per 12 metges de medicina general, així com 7 metges que donen suport a l'atenció continuada, 3 pediatres, 2 ginecòlegs, 2 odontòlegs, 12 infermeres, 1 llevadora, 3 auxiliars d'infermeria, 1 treballadora social, 1 educadora social i 8 administratives, amb el recolzament dels serveis generals de l'IAS.

El Santa Caterina, acreditat com a Hospital Sense Fum

Immersos en el procés d'acreditació del Santa Caterina com a Hospital Sense Fum, des del Servei de Prevenció s'estan realitzant diverses accions: s'han pres mesures de material particulat de PM2.5, que estan altament associats al fum ambiental del tabac en diferents zones de l'hospital; s'ha realitzat enquestes de prevalença d'hàbit tabàquic a una mostra aleatòria dels treballadors de l'IAS. La mostra era de 285 treballadors i l'èxit de resposta va ser del 97%. Judit Valverde, infermera del Servei de Prevenció, informa: "Vam fer un pòster amb els resultats, i el 29 d'octubre el vam presentar a un congrés internacional de Salut Laboral que es va celebrar a Madrid. Pròximament, es realitzarà la inauguració oficial com a Hospital Lliure de Fum, encara que ja funcionem com a tal".

Des del Servei de Prevenció de l'IAS s'ofereix el Programa d'Ajuda als Treballadors Fumadors. Aquest programa inclou atenció personalitzada,

Foto de grup del dia en què Xavier Sanllehí, cap de Recursos Humans, Rosa Carreras, cap del Servei de Prevenció, i Judit Valverde, infermera del mateix Servei, van recollir el diploma que distingeix el Santa Caterina com a Hospital Sense Fum.

relació confidencial, seguiment durant 6 mesos i tractament farmacològic gratuït sempre que calgui. En aquests moments, hi ha 9 treballadors inclosos en aquest programa de deshabituació tabàquica. L'ICO, coordinador de la Xarxa Catalana d'Hospitals Sense Fum, va demanar al servei de Prevenció de

l'IAS que elaborés una guia d'actuació per tal d'ajudar als treballadors fumadors a deixar el tabac. Així mateix, l'ICO va col·laborar amb una aportació que es concretava en medicaments, pegats, xiclets i caramels de nicotina per ajudar als treballadors de l'IAS perquè deixin el tabac.

Comitiva italiana de l'Associació Europea d'Hospitals Promotors de la Salut visita l'IAS

Un grup de representants italians del grup de treball de Task Force Migrant Friendly and Culturally Competent Health Care (TFMCCHC), branca de l'Associació Europea d'Hospitals Promotors de la Salut (HPH), va visitar el Parc Hospitalari Martí i Julià. La TFMCCHC és una organització europea que treballa per al desenvolupament de bones pràctiques vers la promoció de la salut i l'ajuda a desenvolupar habilitats en la seva cura per part de col·lectius minoritaris. D'aquesta xarxa europea en formen part Itàlia, Noruega, Dinamarca, Suïssa, Anglaterra, Irlanda, Suècia, Espanya, Àustria, Alemanya i, fora del continent europeu, Austràlia i Canadà. L'organització neix el març de 2005 i els seus objectius principals són la identificació d'àrees prioritàries de millora en l'accessibilitat i les cures dels serveis assistencials a la població immigrada; recollir i difondre exemples de bones pràctiques en relació a l'atenció de la població immigrada; compartir experiències, participant en la seva difusió en jornades internacionals, el web de l'organització, etc.; crear aliances entre els membres, cercar cooperació de membres externs, identificar obstacles, proposar estratègies i eines —circuitos, programes...— per eliminar barreres i assolir uns bons serveis en salut per a les poblacions multiculturals.

Dolors Corominas, coordinadora del Servei de Salut Comunitària de l'IAS (SSCI), va valorar molt positivament la visita, on s'hi trobaven representats de les regions italianes de Abruzzos, Llombardia, Emilia Romagna, el Vèneto, la Toscana, Apulia i Lacio. El coordinador de l'organització, Emilio Chiarenza, representant de la regió d'Emilia Romagna, va proposar de participar en una enquesta per detectar àrees de millora en l'atenció sanitària a les persones indocumentades. Es va parlar també del treball engegat des de la Taula de Servei

Un moment de la visita al Parc al costat de la Llar Residència. A l'esquerra, Ramon Dalmau, cap clínic de la Unitat de Salut Internacional de l'Hospital Santa Caterina i, en últim terme, Dolors Corominas, coordinadora del Servei de Salut Comunitària de l'IAS. Al centre i al costat de Corominas, les mediadores culturals que van fer possible aquesta cooperació, Fatiha Benharref i Diariatou Diallo.

Comunitari de l'Hospital Santa Caterina (TSC-HSC), que inclou les prioritacions de projectes per a la població en risc d'exclusió dins el territori d'influència, entre ells la millora en l'atenció a les minories ètniques, evitant duplicar projectes i crear circuits especials per a aquest col·lectiu. L'objectiu compartit entre la TSC-HSC i l'organització visitant és normalitzar i integrar l'atenció sanitària per a tota la població.

Segons Corominas, des del SSCI es considera

important tenir una mirada oberta a Europa per aprendre de les errades que països amb problemàtiques semblants han tingut i també per a compartir estratègies que els han funcionat. "No cal inventar res", diu Corominas, "sinó aplicar i renovar projectes i adaptar-los a les circumstàncies reals del territori; acostumar-se, també, a l'obertura dels professionals al treball transversal, tant a la comunitat com en el pla internacional, per tal d'augmentar l'eficàcia de la gestió que es porta a terme".

Manual corporatiu de la imatge de l'IAS, en curs

L'IAS està treballant el manual corporatiu i d'ús de la marca INSTITUT D'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA. La marca —símbol i logotip—, ha evolucionat lleugerament amb l'objectiu de dotar-la d'una millor lectura i optimitzar-ne les diferents aplicacions. Al llarg del primer semestre de 2010, l'IAS disposarà del manual global d'imatge de l'empresa, el qual es podrà consultar a la intranet per a què tots els professionals de l'organització facin l'ús correcte de la marca i segueixin la norma gràfica oficial per a cada aplicació que necessitin.

Estat de les obres del Parc Hospitalari

Recentment s'han adjudicat les obres de climatització de l'Edifici els Til·lers. En breu es començaran les obres i es preveu que s'acabin l'1 de juny de 2010.

Paral·lelament, al mateix Edifici s'està duent a terme el projecte de reforma de l'espai de les oficines de Serveis Centrals.

S'ha ampliat el Servei de Farmàcia, amb una sèrie de nous espais. La inversió econòmica del projecte ha estat aproximadament d'uns 18.000 euros.

ENTREVISTA A DOLORS GENER

SUPERVISORA D'INFERMERIA DE CONSULTES EXTERNES

“La nostra és una feina diària que requereix de la conscienciació col·lectiva”

Ara que fa gairebé trenta anys que la Dolors va començar a treballar a l'IAS, hem volgut parlar amb ella perquè ens expliqués com ha viscut aquests anys i quina és la seva perspectiva de l'evolució i creixement de l'Hospital Santa Caterina, com ha vist els diferents canvis que durant aquest temps s'han produït, i com veu el present. La Dolors, que sempre va voler ser infermera, viu a Estanyol, del que diu que, pel fet de ser un poble petit, “dóna per tot: per treballar-hi al camp si vols, per fer coses pel poble, per relaxar-se, fer el gandul...”. Li interessa tot el que pugui ajudar a estar bé a la persona: les plantes medicinals, la gimnàstica i, en general, tot el que procedeix de la natura. Ah! I també les relacions humanes. Actualment, és supervisora a Consultes Externes de l'Hospital Santa Caterina.

- **L'Actual:** Te'n recordes, de quan vas començar a l'IAS?

- **Dolors:** I tant! (somriu), vaig començar a treballar a la casa l'any 1979. Déu n'hi do, ja fa 30 anys! La meva primera tasca va ser com a auxiliar de clínica. En aquella època es necessitava gent per treballar a els nits, i llavors vaig optar per alternar els estudis amb la feina. De fet, no tenia cap planta assignada. Recordo que en aquells temps, mica en mica, començaven a funcionar les unitats d'hospitalització.

- **L'Actual:** Amb tants anys, de ben segur que en tindràs un bon grapat d'anècdotes per explicar

- **Dolors:** Sí que n'hi ha, “d'aventures”. Sobretot en la primera època, en què teníem un hospital com els de les pel·lícules de guerra: grans sales amb llits arrencats (sala d'homes i sala de dones), operats, sala de Sant Vicenç (homes, malalts amb problemes respiratoris), sala de la Milagrosa (també problemes respiratoris, però de dones)... El que més impressionava eren unes sales totalment

separades de l'edifici central de l'Hospital —situades a l'altre costat del pati que eren les de infecciosos—, i així s'anomenaven. Actualment aquestes mesures de distància per evitar contagis ens farien riure, però abans era el que hi havia.

- **L'Actual:** En què consistia exactament la teva feina?

- **Dolors:** Vaig començar a treballar en el moment en què les monges, que s'encarregaven de la feina d'infermeria, varen deixar de treballar de nits. A conseqüència d'això, va ser necessari més personal que pogués substituir-les. Per tant, si durant el torn de nit calia donar medicació, realitzar cures... es feia. De fet, jo només sabia fer aquesta part tècnica perquè d'experiència encara no en tenia. L'experiència la tenien les meves companyes auxiliars, molt més veteranes, a les que recordo amb molt d'afecte.

Més endavant, vaig passar a la planta de Traumatologia (va ser de les primeres unitats que es va crear juntament amb Oncologia). Altres unitats es van

anar modernitzant i adaptant-se als nous temps: Medicina Interna, Cirurgia... Quan es varen crear les places de supervisió general de nits vaig passar a ocupar-ne una i allà va ser on vaig passar un bon grapat d'anys.

- **L'Actual:** Com era la feina a l'època?

- **Dolors:** Doncs la feina era difícil. Es treballava en condicions que ara són impensables: recordo que quan marxava la llum havíem de fer servir espelmes. Per arribar a les unitats d'infecciosos, havíem de travessar el pati de l'Hospital (alguna vegada amb paraigües sota la pluja). Podríem dir que cada dia era una aventura diferent! Però, com que hi havia bona voluntat i ganes de treballar, es solucionaven els problemes que anaven sorgint. T'he de dir que no he oblidat la precarietat de les nits: generalment, el metge només hi era en situacions d'extrema urgència i el límit per determinar la urgència era sempre molt delicat. A més, el personal que treballava era el just i hi havia una gran dificultat per trobar-ne quan faltava algú. Això signifi-

D'esquerra a dreta: Marta Fall, Rosa Barris, Aida Casadevall, Dolors Campeny (darrere), Dolors Gener, Laura Catalan i Mios Casanovas, algunes de les companyes de la Dolors de Consultes Externes.

cava que, quan treballàvem, podíem anar a qualsevol lloc, on fos necessari. El perfil del treballador, com podràs imaginar, era el d'una persona molt polivalent, i molt entregada a la feina.

- **L'Actual:** Després vas tenir l'oportunitat de canviar al torn de dia, a Serveis Centrals.

- **Dolors:** Sí, m'encarregava de la supervisió del personal d'infermeria de Serveis Centrals (consultes externes, urgències, raigs, farmàcia i laboratori). Amb el temps, els serveis es varen anar fent grans i conseqüentment també la seva complexitat. Per aquest motiu, la Direcció d'Infermeria em va alliberar d'algun servei i em va assignar Consultes Externes, Urgències i Raigs. En aquells moments, ja podíem parlar d'una infermeria professionalitzada, amb uns objectius i amb una visió encaminada a l'atenció de les persones i de les seves necessitats, uns aspectes molt més amplis que el simple fet de donar assistència puntual.

- **L'Actual:** Quina era la teva funció?

- **Dolors:** Bé, la meua feina consistia en què el personal d'infermeria fos el correcte, les substitucions fossin les adequades, el personal estigués entrenat: és a dir, que l'activitat assistencial es pogués dur a terme sense incidències.

- **L'Actual:** Te'n sorties?

- **Dolors:** Bé, val a dir que sempre m'ha ajudat la providència (somriu).

- **L'Actual:** Va canviar la teua feina amb el trasllat d'hospital?

- **Dolors:** El cert és que, amb el canvi, jo vaig quedar-me a Consultes Externes. Va ser un canvi molt important, que va coincidir amb l'ampliació de l'espai, de professionals, de serveis, un augment del nombre d'usuaris, un nou sistema informàtic... Si et sóc sincera, el que més ens va costar d'assu-

“Jo sempre m'enorgulleixo de la gent que treballa aquí i considero que entre tots formem un bon equip.”

mir va ser aquest darrer aspecte. Perquè en un primer moment va ser com una mena de complicació afegida, perquè el sistema era totalment nou per a nosaltres. Però també això ho vàrem superar amb bons ànims. Una altra diferència respecte de l'antic hospital és la relació entre els diferents serveis: ara no ens coneixem tant com abans. Crec que, possiblement, la distància física d'un lloc a l'altre ha influït en aquest aspecte.

- **L'Actual:** Com veus la situació avui dia?

- **Dolors:** En aquests moments estem treballant per consolidar l'equip de Consultes Externes, adaptant-nos als canvis, que sempre n'hi ha, i intentant que no hi hagi incidències, o bé que aquestes siguin les mínimes. Volem millorar l'atenció a l'usuari en tots els aspectes i vetllar per a què el tracte sigui l'adequat. Això implica que el personal sigui l'adient i estigui preparat, que els espais físics siguin els adequats, la comunicació entre professionals i amb l'usuari sigui correcta i, finalment, que hi hagi les mínimes errades possibles. Tot això requereix d'esforç i treball, perquè encara avui dia l'espai és limitat, la comunicació en ocasions és difícil i hi ha una sèrie d'aspectes que cal solucionar.

- **L'Actual:** Quina consideres que podria ser la solució?

- **Dolors:** Som unes trenta persones del Departament d'Infermeria: sis infermeres, repartides entre

extraccions, Vacunes Internacionals, cures d'infermeria i unes vint i cinc auxiliars d'infermeria. Crec que es tracta de fer el trencaclosques correctament, organitzant-nos de la millor manera possible, sempre atenent a les característiques pròpies de la consulta i de les persones que hi treballem i fent esmena de les necessitats que puguin sorgir.

El personal ha de ser polivalent però tot és molt relatiu: tractem amb persones i l'objectiu és donar a l'usuari el millor servei i atenció possibles. Procurem cuidar molt les relacions humanes i el tracte a l'usuari. La nostra és una feina diària que requereix de la conscienciació col·lectiva: Consultes Externes és porta d'entrada i imatge de l'hospital. A més, pensa que a consultes externes hi vénen a passar consulta uns centenar de professionals: metges, fisioterapeutes, psicòlegs... que han de tenir les consultes preparades per a què puguin fer bé la seva feina. Pensa que s'hi atenen uns vuit-cents usuaris diàriament i els acompanyants també són uns quants!

- **L'Actual:** Ja per acabar, voldries afegir alguna cosa?

- **Dolors:** Jo sempre m'enorgulleixo de la gent que treballa aquí i considero que entre tots formem un bon equip. Avui tenim l'oportunitat de millora, es parlen les coses, sempre pensant en un bé comú. Hi ha transparència i les condicions de treball que tenim ara no s'assemblen gens a les d'abans. Per posar-te un exemple, en aquests moments estic asseguda en una taula de despatx que ocupo jo sola. Abans, en les antigues consultes, només disposava d'una taula, i no tot el temps. Això ja és un luxe!

No vull descuidar-me dels companys amb els que he fet aquesta travessa en el temps. He tingut la sort de treballar amb molts i bons professionals al mateix temps que companys i amics. Ha estat i és un privilegi treballar amb tots ells.

CONGRESSOS I JORNADES

Primera Jornada de Cooperació en Salut de les comarques gironines

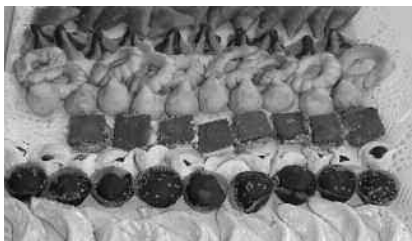
Per primer cop, el passat 20 de novembre va tenir lloc, a l'Hospital Santa Caterina del Parc Hospitalari Martí i Julià (Salt), la 1ª Jornada de Cooperació en Salut de les comarques gironines. Amb l'objectiu de conèixer la situació actual de la cooperació de les institucions sanitàries de Girona a partir de les aportacions dels ponents i cooperants; definir i orientar el concepte de cooperació en salut entre els participants; sensibilitzar els professionals amb una valoració crítica de la implicació del país cooperant i la repercussió en el país receptor; i crear sinèrgies entre els cooperants en salut de les comarques gironines, sota el títol "La cooperació en salut, la salut en cooperació", la jornada va aplegar a 80 professionals de la salut de les comarques gironines.

La taula de benvinguda va ser moderada pel doctor Albert Nogué, membre de la L-17 de l'IAS, amb la participació de representants de les institucions sanitàries i dels col·legis professionals de la salut de les comarques gironines, els quals van conèixer la implicació de les institucions sanitàries i els col·legis professionals gironins en cooperació. A la taula de reflexió sobre les diferències nord-sud i l'ètica en el seu abordatge, moderada pel Dr. Ramon Sans (de l'Hospital de Figueres), hi van participar els ponents Miren Etxezarreta (membre del seminari d'economia crítica del grup Taifa) i el filòsof i professor associat de la UdG Ramon Alcobero.

La Taula tècnica va servir per conèixer els criteris de prioritització en els projectes i el control dels recursos destinats a cooperació. Va estar modera-

Imatge d'un moment de la jornada, en què els assistents van participar activament.

Durant la pausa cafè els assistents a la jornada van poder degustar un selecte esmorzar en què hi destacaven uns pastissos elaborats per l'Associació de Dones Magrebines de Salt. Així mateix, el dinar va ser elaborat per l'Associació de Dones Saltenques procedents de Mali.

da per Anna Bonmatí (farmacèutica de les nostres comarques), i va comptar amb la participació dels ponents procedents de la Universitat de Girona, l'Agència Catalana, l'Ajuntament de Girona i la Coordinadora d'ONG's gironines.

En la Taula per "Compartir experiències", els assistents a la jornada van conèixer de primera mà el resum dels projectes digitals presentats per alguns dels participants. Va actuar com a relator David Ballester, director de l'Escola Universitària d'Infermeria.

La Taula de la contrapart, que duia per títol "Escol-

tem la veu del Sud", i que va ser presentada per Suso Vazquez, (membre de la L-17 de l'IAS), va comptar amb la participació del "Colectivo de Mujeres de Matagalpa", procedents de Nicaragua. L'objectiu d'aquesta taula va ser el de sensibilitzar de les conseqüències de la cooperació a destí.

Finalment, la Taula de comiat, sota el títol "Decàleg de bones pràctiques", va consistir en la lectura de les aportacions rellevants aportades per les diferents taules a càrrec de Miquel Carreras (membre de la L-17).

Reunió dels caps dels Serveis de Cirurgia d'hospitals catalans

Un total de vint responsables dels Serveis de Cirurgia de diferents hospitals catalans es van reunir el passat mes de novembre a l'Hospital Santa Caterina per fomentar el diàleg i discutir sobre la Cirurgia des del punt de vista assistencial i organitzatiu. La reunió del col·lectiu es programa cada tres mesos i l'espai de trobada és diferent cada vegada. L'Hospital Santa Caterina, doncs, va

recollir el testimoni d'altres hospitals com Santa Pau, Parc Taulí o Igualada. L'agenda del dia va incloure l'obertura de la jornada, que va anar a càrrec de Miquel Carreras, director assistencial de Primària, Especialitzada i Socio sanitària i la presentació del Servei de Cirurgia de l'Hospital Santa Caterina, a càrrec del doctor Fernando López Lanao, organitzador de la reunió. Entre els temes que van ser tractats, hi havia, per exemple, la comparativa entre els diferents sistemes de suport informàtic en els hospitals, ponència que va anar a càrrec de Valentí de Valent Computer (creador de Gowin) i Daniel Garcia, cap de Sistemes d'Informació de l'IAS.

International Attachment Conference

Els dies 2, 3 i 4 d'octubre es va celebrar a Barcelona la International Attachment Conference en la qual l'IAS va col·laborar en l'organització. Aquest congrés va aplegar a alguns dels investigadors de més prestigi en aquest camp, entre ells Marian J. Bakermans-Kranenburg, Marinus H. van Ijzendoorn, Miriam & Howard Steele, Carolyn P. & Philip A. Cowan. Es va treballar sobre tres àrees: Estudis longitudinals en mostres d'alt i baix risc. Genètica, biologia, aspectes socials i vincle. Vincle i tractaments en el treball clínic. A partir de les sessions de treball es va posar de manifest la importància d'afavorir pràctiques de cria i educatives que promoguin l'establiment de vincles segurs que actuin com a factor de protecció en situacions d'estrès i de promoció de salut. El Congrés va ser clausurat per la Sra. Cristina Molina, directora del Pla director de Salut Mental i Addiccions del CatSalut.

CONGRESSOS I JORNADES

Jornades dels 10 anys de l'Hospital de Dia d'Adolescents

L'Hospital de Dia d'Adolescents va celebrar el seu desè aniversari el passat 13 de novembre. L'Hospital Santa Caterina va albergar unes jornades adreçades als professionals de la Xarxa de Salut Mental i Addiccions de l'IAS on es va reflexionar sobre la tasca de l'equipament i on diferents experts van aportar la seva visió professional sobre la labor d'abordatge dels conflictes i dels trastorns mentals dels adolescents que en són usuaris. La psiquiatra infantojuvenil Roser Pérez Simó va obrir la jornada amb una conferència on va oferir als assistents la seva visió sobre la capacitat de canvi dels

Detall d'un moment de la Jornada, a la imatge, Mª Jesús Álvarez, Glòria Tràfach i Maite Pi.

pacients i la necessitat d'estabilitzar els processos sans en un espai on l'usuari pugui desenvolupar i gestionar les seves emocions. També va recalcar que cal tenir presents els aspectes sans de la persona abans de medicar-la, ja que això podria ser contraproductiu en el procés curatiu. Després de la ponència de la Dra. Pérez Simó i la posterior reflexió, es va plantejar un estudi del treball des de l'Hospital de Dia i, finalment, va tenir lloc una taula rodona, moderada pel Dr. Jaume Claret, on es va tractar l'abordatge des de la xarxa dels Trastorns de Conducta de l'adolescent. Després de la taula rodona es va oferir als assistents una visita guiada a les instal·lacions de l'Hospital de Dia.

L'Hospital de Dia d'Adolescents és una unitat assistencial d'hospitalització parcial que combina recursos i estratègies terapèutiques per atendre adolescents de 12 a 18 anys amb trastorns mentals i que requereixen tractament ambulatori intensiu. Els seus objectius són la realització d'un abordatge terapèutic individual, grupal i familiar, oferir un Programa Terapèutic Específic adreçat als Trastorns de Conducta Alimentària, intervenir i coordinar-se amb altres professionals i recursos comunitaris en el procés terapèutic del pacient i retornar l'usuari al medi acadèmic-laboral en cas que fos possible. Actualment, dins la cartera de serveis del recurs, es disposa d'un Programa específic per atendre les Patologies Alimentàries. El perfil d'usuari de l'Hospital de Dia es centra els trastorns de conducta alimentària, els trastorns psicòtics i de l'espectre autista, els trastorns de l'humor, els trastorns neuròtics greus i patologies en l'ordre de la personalitat. A més del personal sanitari especialitzat, a l'Hospital de Dia hi treballen terapeutes ocupacionals i professors.

Les activitats que es porten a terme a l'Hospital per

“Les activitats que es porten a terme a l'Hospital per a tots els usuaris són, entre d'altres, psicoteràpia individual, tractament farmacològic, i assemblea, on es comparteix informació i es detecten i exposen possibles conflictes de convivència.”

a tots els usuaris són, entre d'altres, psicoteràpia individual, tractament farmacològic, i assemblea, on es comparteix informació i es detecten i exposen possibles conflictes de convivència. Així, els adolescents veuen que la seva opinió té valor i poden prendre decisions. També s'ofereixen activitats lúdiques i artístiques i diferents tallers on els joves puguin expressar-se mitjançant diferents llenguatges i potenciar aspectes afectius i de comunicació. Pel que fa a les activitats específiques del grup amb Trastorns de la Conducta Alimentària (TCA), s'ofereix un taller corporal, teràpia d'imatge corporal, un grup d'autoregistres, relaxació, psicoeducatiu, menjador terapèutic i grup dietista. En els últims quatre anys, el nombre d'usuaris atesos a l'Hospital de Dia ha augmentat, i la procedència dels nois i noies atesos durant aquests darrers anys és eminentment del Gironès i el Pla de l'Estany. El 73% d'usuaris de l'Hospital de Dia són noies, i el 23% restant són nois. Aquesta proporció pot raure en què pel fet de disposar d'un programa específic adreçat a les patologies alimentàries, que tenen una major incidència en el sexe femení. L'anàlisi del perfil d'edat en el darrer any 2008 indi-

Portada del llibre commemoratiu dels 10 anys de l'Hospital de Dia d'Adolescents.

ca un augment del grup d'edat més jove —de 12 a 15 anys. Des de 2005 han augmentat els usuaris amb trastorns de conducta alimentària (TCA), dels 11 als 21 per any, i també un lleuger increment de patologies neuròtiques greus, com els trastorns mixtes d'emocions i de conducta, alguns en vies d'organitzar-se com a patologies de la personalitat de l'edat adulta. Els trastorns de l'espectre psicòtic, en canvi, s'han reduït notablement en aquests darrers quatre anys. La coordinadora de l'equipament, Glòria Tràfach, afirma que l'Hospital de Dia és una plataforma on expressar els conflictes dels adolescents, les seves conductes i actituds, i on la comprensió és imprescindible per a poder donar-los un tracte "reparador i terapèutic". L'Institut d'Assistència Sanitària (IAS) ha editat, amb motiu d'aquests deu anys de l'Hospital de Dia, un llibre on es recullen dades assistencials i testimonis tant de membres de l'equip com d'adolescents que han passat o es troben dins el servei. Els nois i noies atesos a l'Hospital de Dia que han ofert el seu testimoni a la publicació han assegurat que la seva estada a l'Hospital els ha ajudat a recuperar-se i que veuen amb bons ulls el seu futur.

CONGRESSOS I JORNADES

Jornada sobre com afecta treballar al torn de nit al professional

La Jornada va aplegar un nombrós públic a l'Hotel Carlemany de Girona.

El 25 de novembre va tenir lloc, a l'Hotel Carlemany, la jornada "Tornem a parlar de les Nits", dirigida a professionals sanitaris, especialment als que treballen al torn de nit. Organitzada pel Servei d'Infermeria de l'IAS, la jornada (que va aplegar a més de cent participants), va fixar com a objectiu reflexionar sobre la influència que pot tenir en la salut i la vida social el fet de treballar en el torn de nit. Així mateix, es van donar pautes de comportament per tal que els professionals d'aquest torn s'adaptin als canvis de ritme i horaris de manera que, cuidant-se ells, puguin cuidar millor als pacients que tenen al seu càrrec. La inauguració de la jornada va comptar amb la presència de Marta Pedrerol, directora dels Serveis Territorials del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya a Girona, Tomàs Sobrequés, president de l'IAS, i Mª Teresa Vilalta, directora d'Infermeria de l'IAS.

Entre el conjunt de temes tractats, van destacar: la conferència pronunciada per Harry Baker, metge psiquiatre del Centre de Salut Mental del Gironès (IAS), sota el títol "Aspectes psicològics: com repercuteix treballar de nit en la personalitat, les relacions interpersonals; per la seva part, Marina

Paretas, dietista de l'IAS, va parlar sobre "Recomanacions per seguir una dieta saludable i equilibrada quan treballes de nit"; Rosa Carreras, cap del Servei de Prevenció de l'IAS, va centrar la seva ponència —des de la vessant de la salut laboral— en les "Predisposicions a patir malalties, accidentabilitat dels treballadors del torn de nit. Què podem fer els treballadors nocturns per cuidar-nos?". Finalment, el director de la Clínica del Son de Barcelona, el doctor Eduard Estivill, va parlar sobre els "Efectes del treball nocturn sobre la qualitat del son. Adaptació de l'organisme als canvis de ritme i d'horaris".

Durant la Jornada va tenir lloc una taula rodona en la qual hi participaren professionals d'infermeria dels següents centres sanitaris de les comarques gironines: l'Hospital Santa Caterina, l'Hospital Universitari Dr. Josep Trueta, l'Hospital de Campdevànol, l'Hospital de Figueres, l'Hospital d'Olot, l'Hospital de Palamós. A la taula es van exposar i es van debatre els problemes amb què es troben a l'hora de poder conciliar la vida laboral amb la social i familiar i els recursos que fan servir per tal d'afrontar-ho de la millor manera possible.

Infeccions de transmissió sexual, una visió des de la urgència

Organitzada pel Servei d'Urgències de l'Hospital Santa Caterina, el 19 de novembre va tenir lloc la "Jornada Infeccions de transmissió sexual, una visió des de la urgència". La jornada, que va reunir un nombrós grup de professionals, va ser coordinada per Jaume Heredia, cap del Servei d'Urgències, juntament amb els doctors Cocquard i Vallmajor, adjunts del mateix Servei. La presentació de la jornada va anar a càrrec del director assistencial de Primària i Especialitzada de l'IAS, el doctor Miquel Carreras. El programa incloïa les ponències "Les ITS, una epidèmia reemergent. Reptes per a la seva prevenció i control", a càrrec del director del CEEISCAT, Jordi Casabona; "Actualització de les infeccions de transmissió sexual més freqüents", a càrrec de la metgessa de família del CAP de Montilivi Montse Lloveras; "Consultes a urgències derivades dels nous tractaments amb antiretrovirals", a càrrec del doctor A. Gómez, metge adjunt del Servei de Medicina Interna de l'Hospital Santa Caterina. La conferència de cloenda va anar a càrrec del doctor J.M. Guardiola, adjunt del Servei d'Urgències, adjunt del Servei de Malalties Infeccioses, especialista en SIDA, de l'Hospital Santa Creu i Sant Pau, de Barcelona.

Sessió tècnica del FòrumCIS

El mes d'octubre va tenir lloc, a l'Hospital Santa Caterina, la sessió tècnica del FòrumCIS. Sota la coordinació de Daniel García, cap de Sistemes d'Informació Institut d'Assistència Sanitària, durant la jornada van ser presentats diferents ponències: "La construcció de la Historia Clínica del Ciutadà (del Centre de Salut a Europa)", a càrrec de Domingo Barrabés, director TI Corporació de Salut del Maresme i la Selva; "Creació d'un magatzem de dades per a l'automatització del quadre de comandament amb Business Objects", a càrrec de Josep Vilà i Sans, director informàtic de Serveis de Salut Integrats Baix Empordà; "Acogida virtual para nuevos residentes", a càrrec de Josep Mateo Pla, Fundació Salut Empordà, i Marco Civita, Pixeldixit; "La Estació Clínica de Treball a SAP", a càrrec d'Agustí García, Ciber.

RECERCA

L'equip del Servei de Diagnòstic per la Imatge de l'IAS, novament premiat

Els equips del Servei de Diagnòstic per la Imatge de l'Institut d'Assistència Sanitària (IAS) i de Resonància Girona (Clínica Girona), han estat premiats novament per un estudi científic que permetrà caracteritzar i diagnosticar el càncer de mama amb més facilitat i, alhora, diferenciar-lo de les lesions benignes. La investigació, que consisteix en visualitzar el càncer de mama per resonància magnètica amb l'aplicació d'una nova tècnica anomenada "difusió de l'aigua" dins els tumors, demostra que la mobilitat de les molècules de l'aigua entre les cèl·lules és menor en els tumors malignes que en els benignes.

Aquest estudi d'investigació, sota la direcció dels Drs. Joaquim Barceló i Joan Carles Vilanova, sobre el càncer de mama a través de resonància magnètica ha assolit la màxima distinció en la categoria de Millor Treball Científic al III Congrés Nacional de Radiòlegs de Catalunya, entre les més de 150 comunicacions de diferents especialitats que s'hi van presentar. L'estudi gironí suma així el seu segon reconeixement, ja que va ser guardonat amb el primer premi en la categoria de Treball Científic en el XI Congreso de la Sociedad Española de Diagnóstico por Imagen de la Mama de la SEDIM celebrat a Bilbao el passat mes de juny, entre les més de cinquanta comunicacions que van ser acceptades i presentades. El doctor Joaquim Barceló, radiòleg del Servei de Diagnòstic per la

Els doctors Joaquim Barceló i Joan Vilanova, en una imatge d'arxiu.

Imatge de l'Hospital Santa Caterina i de Resonància Girona (Clínica Girona), un dels professionals responsables de la investigació, ha declarat que, "a més d'estar molt satisfets amb aquesta nova distinció, que valora el treball de tres anys, això demostra una vegada més la bona consideració i el respecte tant a nivell nacional com a nivell internacional dels especialistes en radiologia gironins. Podem dir que el professionals radiòlegs gironins, tant els de l'Hospital Santa Caterina com els de la Clínica Girona, estan oferint un servei punter dins la nostra especialitat, i en concret en la patologia de la mama. Aquests estudis d'investigació no serien

possibles sense la col·laboració de tots els professionals del nostre centres". Així mateix, l'estudi "RM de Mama: Utilitat de la difusió per diferenciar entre lesions benignes i malignes" va ser presentat el mes de desembre al Congrés Mundial de Radiologia que es va celebrar a Chicago (EUA), on va obtenir el premi Cum Laude, la màxima distinció entre tots els treballs presentats en l'apartat específic de imatge molecular. Aquest 2010, l'estudi serà presentat també al Congrés Europeu de Radiologia, que tindrà lloc a Viena. Avui dia, l'estudi i tractament de la patologia mamària és el resultat d'un treball multidisciplinari de diferents especialistes, entre els que s'inclouen els ginecòlegs, cirurgians, radiòlegs, oncòlegs, radioterapeutes i anatomopatòlegs, que es coordinen de manera transversal en els comitès de mama.

L'IAS va inaugurar el Servei de Resonància Magnètica de l'Hospital Santa Caterina del Parc Hospitalari Martí i Julià (Salt) a finals de 2008 amb una capacitat d'entre 6.200 i 6.500 exploracions anuals, i va incorporar nous professionals experts en la tecnologia a la plantilla del Servei de Diagnòstic per la Imatge. El Servei, que atén a tota la Regió Sanitària de Girona, va tancar l'any 2008 amb la realització d'un total de 71.355 exploracions de radiodiagnòstic.

L'IAS va inaugurar el Servei de Resonància Magnètica de l'Hospital Santa Caterina del Parc Hospitalari Martí i Julià (Salt) a finals de 2008 amb una capacitat d'entre 6.200 i 6.500 exploracions anuals, i va incorporar nous professionals experts en la tecnologia a la plantilla del Servei de Diagnòstic per la Imatge. El Servei, que atén a tota la Regió Sanitària de Girona, va tancar l'any 2008 amb la realització d'un total de 71.355 exploracions de radiodiagnòstic.

L'IAS va inaugurar el Servei de Resonància Magnètica de l'Hospital Santa Caterina del Parc Hospitalari Martí i Julià (Salt) a finals de 2008 amb una capacitat d'entre 6.200 i 6.500 exploracions anuals, i va incorporar nous professionals experts en la tecnologia a la plantilla del Servei de Diagnòstic per la Imatge. El Servei, que atén a tota la Regió Sanitària de Girona, va tancar l'any 2008 amb la realització d'un total de 71.355 exploracions de radiodiagnòstic.

L'IAS va inaugurar el Servei de Resonància Magnètica de l'Hospital Santa Caterina del Parc Hospitalari Martí i Julià (Salt) a finals de 2008 amb una capacitat d'entre 6.200 i 6.500 exploracions anuals, i va incorporar nous professionals experts en la tecnologia a la plantilla del Servei de Diagnòstic per la Imatge. El Servei, que atén a tota la Regió Sanitària de Girona, va tancar l'any 2008 amb la realització d'un total de 71.355 exploracions de radiodiagnòstic.

L'IAS va inaugurar el Servei de Resonància Magnètica de l'Hospital Santa Caterina del Parc Hospitalari Martí i Julià (Salt) a finals de 2008 amb una capacitat d'entre 6.200 i 6.500 exploracions anuals, i va incorporar nous professionals experts en la tecnologia a la plantilla del Servei de Diagnòstic per la Imatge. El Servei, que atén a tota la Regió Sanitària de Girona, va tancar l'any 2008 amb la realització d'un total de 71.355 exploracions de radiodiagnòstic.

L'IAS va inaugurar el Servei de Resonància Magnètica de l'Hospital Santa Caterina del Parc Hospitalari Martí i Julià (Salt) a finals de 2008 amb una capacitat d'entre 6.200 i 6.500 exploracions anuals, i va incorporar nous professionals experts en la tecnologia a la plantilla del Servei de Diagnòstic per la Imatge. El Servei, que atén a tota la Regió Sanitària de Girona, va tancar l'any 2008 amb la realització d'un total de 71.355 exploracions de radiodiagnòstic.

Estudi sobre les necessitats dels malalts mentals dels centres de l'ICASS

L'IAS va rebre, a mitjans de l'any 2007, l'encàrrec conjunt del Departament de Benestar Social i Ciutadania i de Salut de la Generalitat de Catalunya, de la realització d'un estudi que té com a objectiu, segons ha informat Jordi Cid, coordinador de Programes de la Direcció Assistencial de Salut Mental i professional que ha dissenyat l'estudi, "identificar les necessitats que es deriven del fet de patir una malaltia mental i del tractament psiquiàtric en les persones que resideixen en dispositius del ICASS (Salut Mental, Discapacitat Intel·lectual, Gent Gran i Comunitats Terapèutiques d'Addiccions) en l'àmbit de tota Catalunya".

Aquest estudi ha comptat amb la col·laboració de quatre psicòlegs que es varen contractar específicament per a portar a terme l'estudi de camp en cada un dels quatre dispositius residencials: en

Roger Chadler (DI), Norma Camarillas (Gent Gran), Elena Bienvenido (CT) i Marta Savio (SM).

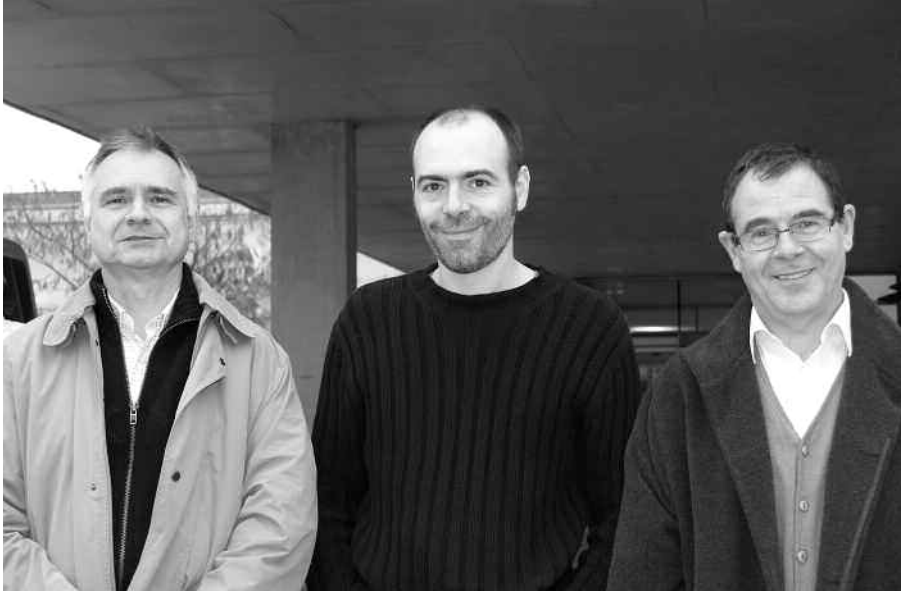
Un cop el projecte va rebre el consentiment del Comitè d'Ètica i Investigació de l'IAS es va iniciar l'estudi de camp, que ha durat dos anys. De la mostra aleatoritzada d'usuaris que es va escollir per a les quatre poblacions d'estudi, han acceptat participar-hi 2.584 persones que vivien a 187 residències de les quatre províncies catalanes. De manera específica, 1.312 usuaris de 91 residències de Gent Gran, 198 usuaris d'11 Comunitats Terapèutiques d'Addiccions, 714 de 65 residències de Discapacitat Intel·lectual, i 360 usuaris de 20 residències de Salut Mental. En aquests moments, s'està en la fase d'anàlisi de dades, i s'estan redactant els informes pertinents que han de permetre la planificació de les necessitats de suport de tractament psiquiàtric i psi-

cològic de les persones que resideixen en les residències que depenen de l'ICASS.

Des de la Coordinació de Programes s'ha volgut deixar palès l'agraïment per la col·laboració d'ambdós Departaments, de les residències i centres que han participat, dels usuaris i de les seves famílies, i de tots els professionals de l'IAS (Direcció Assistencial de la Xarxa de Salut Mental (XSM), Gerència, Direcció Econòmica i de Comptabilitat, Recursos Humans, Serveis Hotelers, Sistemes Informació i Recerca) els quals, segons ha dit Jordi Cid, "amb la seva feina, han fet possible que l'estudi arribés a bon port. Però seria injust que no emfatitzéssim la professionalitat, l'esforç i la dedicació dels companys que han fet l'estudi de camp per tot Catalunya. Gràcies Elena, Norma, Marta i Roger!".

RECERCA

Tres projectes de l'IAS, premiats amb beques competitives de recerca

D'esquerra a dreta, els investigadors principals dels estudis, Joan Vilalta, Josep Garre i Antonio Rodríguez, a l'entrada de l'Hospital Santa Caterina.

Sota la direcció del doctor Secundino López Pousa, responsable de la Unitat de Recerca de l'IAS, tres projectes d'investigació de l'IAS han estat subvencionats amb beques de recerca competitives, dues del Fons d'Investigació Sanitària del Ministerio de Sanidad i una de la Fundació La Marató de TV3.

Estudi de la relació entre les lesions de l'artèria caròtida i les alteracions de la relació artèria - vena de la retina en pacients hipertensos: Estudi Carrititens

Investigador principal:

Antonio Rodríguez Poncelas

Centre que rep la beca:

Institut d'Assistència Sanitària

Centre emissor de la beca:

Proyectos de Investigación en Salud - Instituto Carlos III - Fondo de Investigación Sanitaria (FIS)

Quantitat econòmica de la beca:

17.303,00 €

L'Estudi Carrititens té com a objectiu correlacionar les lesions a nivell de retina amb les lesions a nivell de caròtides en pacients hipertensos de les consultes d'Atenció Primària, per tal de detectar lesions subclíniques, és a dir, que no ha donat simptomatologia, però que ja estan presents. El que pretén demostrar l'estudi és si la retinografia té la mateixa sensibilitat que la eco-doppler de caròtida en la detecció de lesions subclíniques. Si fos

així, una retinografia ens permetria classificar millor els pacients hipertensos.

L'estudi s'ha iniciat en 10 àrees bàsiques d'Atenció Primària de la Regió Sanitària de Girona (àrees de l'IAS i de l'ICS). La mostra es realitza sobre un total de 400 pacients. Va començar el mes de desembre de 2009 i acabarà el mateix mes del 2010. Hi participen metges i infermeres d'aquestes deu ABS.

Factors genètics, d'estil de vida i inflamatoris com a predictors de depressió a la població general

Investigador principal:

Joan Vilalta Franch

Centre que rep la beca:

Institut d'Assistència Sanitària

Centre emissor de la beca:

Convocatòria 2008 de la Fundació La Marató de TV3 - Malalties mentals. Institut Municipal d'Investigació Mèdica (http://www.gencat.cat/salut/depsan/units/aatrm/pdf/conv_recerca08_maratotv3mentals_aatrm_09.pdf)

Quantitat econòmica de la beca:

305.264,50 €

A la Marató de l'any 2008 destinada a les malalties mentals, es van presentar 151 projectes, 27 dels quals van ser finançats. D'aquests, un d'ells pertany a l'IAS. Es tracta d'un projecte coordinat amb dos subprojectes, dels quals el primer té com a investigador principal al doctor Joan Vilalta; la doc-

tora Maribel Covas, coordinadora del grup de recerca en Risc cardiovascular i nutrició del programa de recerca en Processos inflamatoris i cardiovasculars dirigit pel Dr. Jaume Marrugat, és la responsable del segon.

Un dels seus objectius és conèixer la influència dels estils de vida en la depressió, entenen per estils de vida alimentació i activitat física. A aquests paràmetres se'ls ha de sumar els factors de risc cardiovasculars com són la hipertensió, la diabetis, el colesterol i el tabaquisme, entre d'altres. També s'estudia la influència de determinats aspectes genètics i d'esdeveniments vitals (interacció entre la genètica i l'ambient).

El nombre total de pacients que participaran en el projecte és de 3.500, xifra extreta d'una cohort del REGICOR. L'origen d'aquest estudi es remunta a l'any 1995, i en ell intervien l'ICS, la Universitat de Girona, l'IMIM i, des de fa aproximadament un any, també l'IAS. La realització del projecte s'inicia l'any 2010, i es preveu que la durada del mateix sigui de tres anys.

Estilos de vida, riesgo cardiovascular y deterioro cognitivo: Estudio REGICOR-COG

Investigador principal:

Josep Garre Olmo

Centre que rep la beca:

Institut d'Assistència Sanitària

Centre emissor de la beca:

Proyectos de Investigación en salud - Instituto Carlos III - Fondo de Investigación Sanitaria (FIS)

Quantitat econòmica de la beca:

84.700,00 €

Aquest projecte de recerca és fruit de la col·laboració de la Unitat de Recerca de l'IAS amb el Grup de Recerca d'Epidemiologia i Genètica Cardiovascular, coordinat pel Dr. Roberto Elosua, dins el programa de Processos Inflamatoris i Cardiovasculars de l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica de Barcelona. L'estudi té tres objectius principals: 1) determinar l'associació entre l'estil de vida (dieta, activitat física i tabaquisme) sobre la funció executiva (la capacitat per seleccionar els actes volutius, formular objectius, realitzar la planificació i execució de l'activitat dirigida a objectius); 2) determinar la relació entre el gruix de la íntima mitja carotídea (que es una mesura d'aterosclerosi); 3) establir valors normatius poblacionals dels instruments neuropsicològics emprats en la mesura de la funció executiva. Per dur a terme els objectius, s'inclouran 2.145 participants, de l'estudi REGICOR, que tinguin a partir de 55 anys.

RECERCA

Qualitat de vida laboral en personal sanitari del torn de nit

Comunicació presentada el passat mes de desembre a la XIX Diada de la Societat Catalana de Seguretat i Medicina del Treball (SCSMT), a la qual va obtenir una Menció Especial.

Rosa Carreras, Josep Garre, Bibiana Blázquez, Imma Riera
Servei de Prevenció. Institut d'Assistència Sanitària. Salt (Girona); Unitat de Recerca. Institut d'Assistència Sanitària. Salt (Girona)

Objectius: Determinar si hi ha diferències en termes de qualitat de vida relacionada amb la salut (QVRS), de sobrecàrrega laboral (SL), de qualitat de vida laboral (QVL) i de percepció del clima laboral (CL) entre el personal d'infermeria i auxiliars clínics del torn de dia i del torn de nit.

Mètodes: Estudi transversal i observacional. La mostra va estar formada pel personal d'infermeria i auxiliars clínics, que van participar de forma voluntària en l'enquesta de Clima Laboral de l'Ins-

titut d'Assistència Sanitària de Girona de l'any 2006. Es va registrar de forma anònima el sexe, l'edat i les característiques del lloc de treball. La QVRS es va determinar amb el qüestionari SF-12, que inclou un component físic (CF) i un component mental (CM) de la qualitat de vida. La sobrecàrrega laboral es va determinar amb el Malash Burnout Inventory (MBI) que permet determinar l'esgotament emocional, la despersonalització i la realització personal relacionada amb l'activitat laboral. La QVL i el CL es van determinar mitjançant dos qüestionaris desenvolupats pel Departament de Psicologia Social de la Universitat Autònoma de Barcelona. Anàlisi descriptiva mitjançant freqüències absolutes i relatives i mesures de tendència central i de dispersió. Estudi analític mitjançant contrastos d'hipòtesis bivariants dels indi-

cadors segons el torn de treball.

Resultats: La mostra va estar formada per 181 participants (54,1% diplomats infermeria i 45,9% auxiliars clínics), 99 del torn de dia i 82 del torn de nit. El 86,7% van ser dones i l'edat mitjana va ser de 37,1 anys (DE=9,9). No es van observar diferències estadísticament significatives en la QVRS en termes de CF i CM, ni en la QVL ni en la percepció del CL. El personal del torn de dia va presentar puntuacions més elevades en la dimensió d'esgotament emocional del MBI que el del torn de nit (18.9 punts i 14.2 punts respectivament; $p=0.002$).

Conclusions: Els resultats obtinguts no confirmen estudis previs sobre la relació inversa entre treball nocturn i qualitat de vida laboral. La puntuació menys elevada en l'esgotament emocional entre els treballadors del torn de nit podria estar associada a una menor càrrega de treball durant la nit i a una major cohesió entre els treballadors del torn nocturn.

Estudi "Serologia Hepatitis A en personal sanitari"

Presentat al 1st International Congress on Occupational Risk on Health Care Sector, celebrat a Madrid del 28 al 30 d'octubre de 2009.

Investigadors principals: Rosa Carreras Valls, (responsable), Vicenç J. González Martín, Judit Valverde Lozano, Servei de Prevenció de l'Institut d'Assistència Sanitària; Josep Garre Olmo, Unitat d'Investigació. Institut d'Assistència Sanitària; Joan Inglés Torruella, Rosa Gil Soto, Unitat Vigilància de la Salut. Grup Sagessa. Hospital Universitari Sant Joan de Reus; Dolors Benito Carreras, Servei de Prevenció. Serveis de Salut Integrats del Baix Empordà. Palamós; Miquel Vilardell Ynaraja, Margarita Escalé Roca, Servei de Prevenció i Medi Ambient. Consorci Hospitalari de Vic.

Objectius: Determinar l'estat d'immunització natural front l'hepatitis A en una mostra DE de treballadors del sector sanitari.

Metodologia: Estudi transversal i observacional a

partir de l'anàlisi de les dades del registre de serologia d'hepatitis A dels Serveis de Prevenció (SP) de quatre centres sanitaris. La mostra va estar formada pel personal sanitari que va acudir de forma voluntària al SP. El registre inclou dades demogràfiques, categoria professional, lloc de treball i el resultat de la serologia amb la determinació d'anticossos IgG de l'hepatitis A. Anàlisi descriptiu i estudi analític mitjançant regressió logística.

Resultats: La mostra va estar formada per 2.205 treballadors de 22 i més anys, amb una mitjana d'edat de 38,6 anys (DE=10,4) i el 81,2% van ser dones. El resultat negatiu de la serologia va ser del 47,5% (IC 95%=45,4-49,6) i més freqüent en homes (53,4% vs. 46,3%; $p=0,01$). La mitja d'edat dels individus con serologia negativa va ser de

33,9 anys (DE=8,3) front a 42,2 anys (DE=10,0) en els individus amb serologia positiva ($p<0,001$). A partir dels 50 anys, el 86,5% (IC 95%=82,6-90,3) van ser positius. Es van observar diferències en l'estat d'immunització segons la categoria i el lloc de treball. Els resultats de la regressió logística indiquen diferències importants segons els grups d'edat (OR=1,6 entre 30 i 39 anys; OR=3,7 entre 40 i 49 anys; OR=12,4 a partir de 50 anys) i la categoria laboral (OR=0,5 per a diplomats en infermeria; OR=0,5 per a personal administratiu; OR=1,9 per al personal de neteja; OR=1,9 per al personal de cuina).

Conclusions: Hi ha diferències en el resultat de la serologia segons l'edat, i és més freqüent el resultat negatiu entre els 20 i els 49 anys. A partir dels 50 anys, el resultat negatiu és quasi nul. Les dades plantegen dubtes en relació a les recomanacions de la no vacunació a majors de 40 anys.

Premi per a Infermeria de Medicina Interna del Santa Caterina

La comunicació "Administració de medicaments més segura. Aprendre d'un error", va merèixer el premi a la Millor Comunicació de les XI Jornades d'Infermeria dels Serveis de Medicina Interna dels Hospitals Comarcals de Girona, celebrada el 27 de novembre i organitzada enguany per la Clínica Girona. Les autores són Alba Pla, Sandra Matilla i Encarnació Ripoll, infermeres de Medicina Interna de l'Hospital Santa Caterina.

De dreta a esquerra, Alba Pla (amb el sobre), Encarna Ripoll (a l'esquerra) i Sandra Matilla (al fons).
 Autor: ClickArtFoto

La Unitat de recerca de l'Institut d'Assistència Sanitària dona suport i assessora als equips de treball existents i als de nova creació que ho sol·liciten.

En cas que requeriu ajuda, només heu de clicar la següent adreça de correu electrònic i fer-nos saber quines són les vostres necessitats.
 C/e: recerca@ias.scs.es

La reconversió del Parc Hospitalari Martí i Julià

Imatge aèria actual del Parc Hospitalari Martí i Julià. (Fotografies aèries: Delta Foto Aerea)

Quan el mes de novembre del 2009 es va posar en funcionament el nou centre Sociosanitari de l'Institut d'Assistència Sanitària (IAS), es donava per finalitzat tot un llarg procés de reconversió de l'antic hospital psiquiàtric a l'actual Parc Hospitalari Martí i Julià. Amb els primers passos del Sociosanitari, fet

que ha permès deixar configurat un complex sanitari basat en un concepte integrador de la salut que inclou l'assistència psiquiàtrica, sociosanitària i social i l'atenció de les malalties físiques, s'engega també un nou i engrescador projecte: obrir el Parc a la ciutadania.

A: L'Edifici Socio-sanitari La República. **B/C/D:** Diversos moments de l'acte inaugural del nou Socio-sanitari.

L'Institut d'Assistència Sanitària forma part, per dret propi, del que ha estat l'organització sanitària de Catalunya els darrers vint-i-cinc anys. L'any 1984, la Diputació de Girona creava l'IAS com un organisme autònom per a la gestió dels seus serveis sanitaris. Li encomanava la gestió de l'Hospital Santa Caterina, fundat l'any 1211 i construït l'any 1666 —el que avui dia és la nova seu de la Generalitat a Girona— i de l'Hospital Psiquiàtric de Salt, fundat l'any 1886. Aquest fet històric es va concretar amb la compra del Mas Cardell per part de la Diputació per tal de poder-hi construir el primer manicomi públic de Catalunya i traslladar-hi els malalts mentals, que s'atenien, en aquella època, a l'Hospital Santa Caterina ubicat al centre de la ciutat de Girona.

A la seva primera etapa, l'IAS es responsabilitzava de conduir els vells establiments benèfics, de govern administrativista i burocràtic, cap a serveis moderns, de qualitat i eficients orientats a l'usuari.

L'any 1992, la Generalitat assumeix els traspessos en matèria sanitària i redefeix l'Institut d'Assistència Sanitària com empresa pública adscrita al Servei Català de la Salut. L'Hospital Santa Caterina va esdevenir un centre amb organització moderna, integrat a la Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública, malgrat la precarietat d'un edifici obsolet per a la pràctica clínica.

Ja des d'un primer moment, l'IAS va fer un gran esforç de descentralització per apropar la salut

mental a la població. La Xarxa de Salut Mental es va anar configurant per arribar a tota la Regió Sanitària a través de l'obertura de centres de dia i centres de salut mental per a adults i infants. No obstant, la reconversió psiquiàtrica encara quedava lluny. La psiquiatria no s'integrà plenament al Sistema Nacional de Salut, per més que la Llei General de Sanitat ho determinés, fins que no van tenir lloc els traspessos de competències (1992), la promulgació de la Llei d'Ordenació de Sanitària de Catalunya (1990) i el Pla de Salut de Catalunya. Va ser llavors quan la institució va disposar dels instruments que permetien la reconversió del "manicomi".

Aquests dos reptes, un nou edifici per a l'Hospital de Santa Caterina i la reconversió de l'Hospital Psiquiàtric de Salt, es fonien en la pròpia visió de la sanitat a les comarques gironines que sempre ha tingut l'IAS i en la missió encomanada de gestió de serveis públics amb la màxima eficiència i qualitat. La incorporació de les urgències psiquiàtriques en el nou Santa Caterina, juntament amb la reorganització i especialització de les diferents línies de servei del Parc (línies de serveis d'aguts, subaguts, trastorn mental sever, psicogeriatria i atenció a la discapacitat intel·lectual amb trastorns de conducta), sumat a l'edificació de noves infraestructures i a l'increment de la resposta a la població a nivell ambulatori, han permès finalment la normalització de la salut mental dins el sistema sanitari a les comarques gironines. Cal destacar també la posa-

da en marxa de nous recursos per a les persones que pateixen una malaltia mental en relació amb el treball i l'habitatge.

Nou Centre de Serveis Socio-sanitaris La República

El nou centre de serveis socio-sanitaris acull tres unitats d'hospitalització amb un total de 40 places cadascuna. Es tracta d'una unitat de mitja estada per a usuaris amb alteració de conducta tipus demències o pacients psicogeriàtrics, pacients amb malalties neurodegeneratives i dany neurològic adquirit i síndromes geriàtrics i dues unitats de llarga estada geriàtrica, psicogeriàtrica i per a pacients amb malalties neurodegeneratives i dany cerebral adquirit. El centre també disposa de 2 hospitals de dia, amb 25 places cadascun, destinats a la rehabilitació de malalties neurodegeneratives i dany cerebral adquirit i a l'estudi i rehabilitació del deteriorament cognitiu. Així mateix, l'equipament compta amb una àrea de consultes externes per a la Unitat de Valoració de Memòria i les Demències (UVAMID), la Unitat de Valoració Integral Geriàtrica, i l'Equip d'Avaluació Integral Ambulatoria (EAIA) de malaltia neurodegenerativa. La seva àrea d'influència són les comarques del Gironès, la Selva i el Pla de l'Estany (300.00 habitants), encara que per alguns serveis és tota la Regió Sanitària de Girona.

E: Imatge aèria de l'antic Hospital Psiquiàtric de Salt. **F:** Imatge aèria de l'edificació de l'Hospital Santa Caterina. **G/H:** Diferents perspectives de l'Hospital Santa Caterina.

La posada en funcionament de les diferents unitats i serveis s'està duent a terme de forma esglaonada. El passat 3 de novembre es van obrir les dues unitats d'hospitalització i es van traslladar els primers usuaris del Parc Hospitalari. El 6 de novembre es van posar en funcionament els hospitals de dia i a partir de l'1 de desembre es van obrir la tercera unitat d'hospitalització i les consultes externes.

El dia 11 de desembre, el president de la Generalitat, José Montilla, va ser l'encarregat d'inaugurar oficialment el centre sociosanitari. El President va aprofitar l'ocasió per a fer públics els pressupostos del 2010, dels quals un 27% del total, 9.900 milions d'euros, aniran destinats a l'atenció sanitària. Tal i com va declarar el president de la Generalitat, el nou Sociosanitari "és un exemple excel·lent de l'estreta convivència de l'estat del benestar amb la democràcia".

El president de l'IAS, Tomàs Sobrequés, va expressar la seva satisfacció amb la posada en marxa de l'equipament, perquè considera que "estem davant d'un acte de solidaritat i de justícia social. S'ha decidit gastar una part dels diners de tots en atendre i curar a una part dels nostres ciutadans, els que estan malalts, els més febles. Atrafegats per la feina del dia a dia, sovint se'ns escapa aquesta dimensió íntima de solidaritat i de justícia que està a l'arrel dels nostres actes". Per a Iolanda Pineda, alcaldessa de Salt, les instal·lacions són "exemplars, pensades per fer sentir com a casa seva els

pacients que hi estan ingressats". Així mateix, Pineda va remarcar "el valor que aportarà l'obertura del Parc a la ciutat de Salt". En el mateix sentit es va pronunciar la consellera de Salut Marina Geli. L'edifici s'aixeca sobre un solar de 7.214 m² i disposa d'una planta baixa de 6.006 m² i una planta soterrani de 1.208 m², a més de 4.830 m² en previsió de possibles creixements futurs. L'obra, un projecte dels arquitectes Brullet i Pineda adjudicat a la constructora VIAS y Construcciones, va començar el setembre de 2006. El disseny de la construcció —ideat amb zones residencials i zones d'atenció diürnes—, permet disposar d'un edifici centrat en la persona gran amb problemes socials i sanitaris per tal que aquesta es trobi "com a casa", segons explica la responsable assistencial del centre, Esther Celda. Es tracta d'un "lloc de vida que garanteix la seva dignitat", afegeix. L'obra contempla una distribució de l'espai i els elements necessaris per facilitar una gestió funcional quotidiana d'aquests tipus d'equipaments, dissenyat en funció de les aportacions dels professionals assistencials, coneixedors de les necessitats d'atenció. L'arquitectura contribueix a la qualitat de vida de les persones que són ateses i permet la major autonomia física i seguretat psíquica possibles.

L'atenció en un centre sociosanitari es fonamenta en l'atenció integral de la persona, és a dir, el centre assumeix el compliment de les necessitats assisten-

cial i socials (model biopsicosocial), l'avaluació i la intervenció multidisciplinària i l'entorn terapèutic. L'atenció als processos crònics secundaris de la patologia o de l'edat es realitza a tots els nivells del sistema sanitari: primària, especialitzada, hospitalària d'aguts i sociosanitària. Per aquest motiu, l'atenció sociosanitària es constitueix com una continuació en l'atenció a la salut de les persones.

La història posa nom al nou Sociosanitari: Edifici La República

El nou centre Sociosanitari s'ubica en l'emplaçament del vell Edifici La República de l'antic hospital psiquiàtric de Salt. Va ser l'únic projecte entre tots els que es van projectar sobre el Manicomi de Salt per la Generalitat de Catalunya que es va dur terme durant l'època republicana (1933). Durant aquest període el manicomi es va reanomenar Sanatori Martí i Julià, il·lustre alienista que va redactar, durant l'època de la Mancomunitat, les normes que iniciarien la transformació d'aquest espai i que a partir del 1997 ha donat nom a l'actual Parc Hospitalari. Amb ell es recupera també el nom que la República donà al Sanatori a Salt l'any 1932. En la seva arrel humanista, científica i catalana, l'IAS i el conjunt de professionals que hi treballen s'identifiquen plenament. El vell Edifici consistia en un pavelló de 131 llits (conegut com "els pisos", ja que era l'únic pavelló

I: Vista aèria de l'Edifici SALT-TMS. **J:** Edifici Els Til·lers. **K:** Edifici La Mancomunitat 1. **L:** Edifici La Mancomunitat 2

amb més d'una planta). El projecte defensava la separació entre malalts aguts i crònics i pretenia centralitzar als segons en la nova construcció. En aquell moment, l'edifici responia a les exigències terapèutiques de l'època i va ser considerat model a imitar en la construcció de nous manicomis. Es va triar una estructura de pisos per motius econòmics, ignorant les consideracions que fomentaven el contacte del malalt amb l'exterior i la seva necessitat de sortir a l'aire lliure (evitant així el sorgiment de la psicosis institucional). Malgrat aquesta ignorància (en aquella època es pensava així), la nova construcció era funcional i moderna, amb bona orientació de les dependències, ventilació, calefacció central, electricitat encastada a la paret, wàters amb descàrrega automàtica, lavabos individuals, dos menjadors i sala d'estar i treball per cada 36 habitacions. A l'edifici s'hi va instal·lar el primer telèfon del Sanatori.

A més d'aquesta gran construcció, durant l'etapa de la Generalitat es va dur a terme el condicionament dels vells pavellons existents, intentant minvar d'alguna manera la greu situació d'amuntegament i manca de recursos amb què es trobava el psiquiàtric de Salt (una constant en la història del manicomi), així com també la dotació de personal professional (infermers i infermeres que substituïen els religiosos). L'esclat de la guerra i la llarga postguerra van retornar el Sanatori a situacions de principis de segle, amb mancances de tot tipus i

incomunicació total amb l'exterior. El sanatori va dir-se de nou el "Manicomio Provincial", les religioses varen tornar a ser les responsables directes de la cura dels malalts. S'obre l'etapa més dura de la institució, la qual va arribar a acollir durant els anys 60 fins a 900 pacients ingressats. El centre va esdevenir un asil de malalts crònics. Sortosament, avui, aquests més de cent anys ja són història.

L'IAS va tancar definitivament aquesta històrica construcció el dia 14 de juny de 2006, amb el trasllat dels últims 85 usuaris que encara hi vivien. Aquests pacients, que transitòriament van anar a viure a diferents edificis del Parc Hospitalari Martí i Julià (Serveis Assistencials de Llarg Tractament i la Mancomunitat), formen part d'una població d'unes vuitanta persones de més de 65 anys amb patologia psiquiàtrica que, per diferents motius, no poden retornar a la comunitat i que ara són atesos al nou centre sociosanitari.

EL Parc Hospitalari Martí i Julià, avui

Sobre una superfície total de 114 mil m², al Parc Hospitalari Martí i Julià s'hi troben:

Sociosanitari La República

Capdavanter a Catalunya, el nou centre recull el coneixement i l'experiència de l'Hospital Santa

Caterina i de la Xarxa de Salut Mental i Addiccions de les comarques gironines en el tractament i cura de les persones, al mateix temps que fomenta les sinèrgies amb altres entitats i centres assistencials (Fundació Esclerosi Múltiple i Institut Guttman). Ofereix tres línies d'atenció a la salut i benestar de les persones: geriatria i psicogeriatría, demències i malalties neurodegeneratives i dany neurològic adquirit, d'acord amb les indicacions del Pla Director Sociosanitari del Departament de Salut.

L'Edifici Santa Caterina

És l'hospital general bàsic del Gironès i La Selva Interior i atén una població de 120.000 habitants. Amb idèntica cartera de serveis que l'antic, el nou centre incorpora serveis d'hospitalització de psiquiatria d'adults, infantojuvenil (URPI) i d'urgències psiquiàtriques. Té una superfície total construïda de 27.588 m² i està dotat de 222 llits, dels quals —en una primera fase— es van posar en funcionament 190. D'aquests, 43 són d'hospitalització psiquiàtrica d'aguts.

L'Edifici SALT-TMS

Construït sobre el traç d'un pavelló antic datat del 1902, va ser la primera gran obra acabada del Parc. Bastida en dues fases: la primera inaugurada el 17 de desembre de 2000 i la segona l'any 2003. L'edifici acull 150 places, de les quals 100 corresponen al Servei de Rehabilitació per a pacients

M: Acte de col·locació de la primera pedra del Parc Hospitalari Martí i Julià (31 d'octubre de 1998).
N: Un moment de les portes obertes a la nova obra SALT-TMS (17 de desembre de 2000).
O: Inauguració Hospital Santa Caterina (30 d'octubre de 2004).

amb trastorns mentals severos. Els altres 50 llits es destinen a l'atenció psicogeriàtrica.

L'Edifici Els Til·lers

S'hi ubiquen els hospitals de dia de salut mental d'adults i adolescents i els serveis d'atenció als discapacitats intel·lectuals: Centre de Salut Mental (SESMDI), la Unitat d'Hospitalització Especialitzada (UHEDI) i la Residència Els Til·lers, resultat de la transformació progressiva de la Unitat de Llargada Estada de Discapacitat Intel·lectual (ULLEDI) en un Servei Residencial, amb 30 places. L'objectiu de

l'equipament, servei concertat amb el Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS), és donar una atenció global i personalitzada als residents, en la qual treballen en tot moment els problemes conductuals i/o psiquiàtrics que dificulten el seu desenvolupament personal i social. El mateix edifici acull també els serveis centrals i de salut laboral de l'IAS.

L'Edifici La Mancomunitat 1

S'hi ubica La Llar Residència La Maçana, un equipament residencial comunitari amb 29 places, destinat

a la rehabilitació per a persones que tenen un trastorn mental sever (TMS) i que no disposen de suport familiar i/o d'habitatge ni de la suficient capacitat econòmica per tal de viure a la comunitat en condicions adequades. Integrat a la xarxa de salut mental, va obrir les seves portes el 23 de febrer del 2004. L'Edifici disposa també d'un ampli espai polivalent on s'hi acull el Servei Religios del Parc, la cafeteria del Parc i la Unitat de Recerca de l'IAS.

L'Edifici La Mancomunitat 2

Pendent de rehabilitació per a usos no assistencials.

DATES IMPORTANTS

- El 8 de setembre de 1998, el Consell de Govern de la Generalitat de Catalunya aprova autoritzar el Departament de Sanitat i el Servei Català de la Salut (SCS) signar el conveni de finançament amb l'Institut d'Assistència Sanitària per a la construcció del parc hospitalari de les comarques gironines.
- El 31 d'octubre de 1998, el president de la Generalitat de Catalunya posa la primera pedra del Parc Hospitalari Martí i Julià.
- El 28 de gener de 1999 s'inicien els primers enderroc dels antics pavellons psiquiàtrics per donar cabuda a l'edifici de Serveis de Rehabilitació per a pacients amb trastorns

mentals severos (Edifici SALT-TMS). La primera fase es va iniciar el 6 de juliol de 1999 i va finalitzar el 20 de març de 2001.

- El 17 de desembre de 2000, dins el marc de la Marató de TV3, dedicada a l'esquizofrènia, el president de la Generalitat visita l'Edifici TMS-SALT en una jornada de portes obertes a tots els ciutadans. Entren en funcionament els primers 100 llits.
- El 2 d'abril de 2001 comença la segona fase de construcció de l'Edifici SALT-TMS.
- El 15 de juny de 2001, el conseller en cap de la Generalitat de Catalunya, Artur Mas, dona inici a les obres del nou Edifici Santa Caterina, plantant una magnòlia, testimoni

històric d'esperit de serveis i tradició hospitalària.

- El 24 de març de 2003 acaba la segona fase de l'Edifici SALT-TMS i per tant la primera gran obra del Parc.
- El 28 de juliol de 2004 es fa l'acte de recepció del nou Edifici Santa Caterina
- El 18 de setembre s'obre el nou Edifici Santa Caterina al Parc Hospitalari Martí i Julià.
- El 30 d'octubre de 2004, el president de la Generalitat, Pasqual Maragall, va inaugurar oficialment l'Edifici Santa Caterina.
- L'11 de desembre de 2009, el president de la Generalitat, José Montilla, va inaugurar el nou Sociosanitari La República.

“Salut Mental a l’abast de tothom”, lema gironí per celebrar el Dia Mundial de la Salut Mental

Autoritats i premiats durant l'entrega de premis al concurs al millor cartell, imatge del Dia Mundial de la Salut Mental a Girona.

Sota el lema “Salut Mental a l’abast de tothom”, el 10 d’octubre es va celebrar el Dia Mundial de la Salut Mental, amb un programa elaborat conjuntament per la comissió organitzadora dels actes, integrada per usuaris i professionals de la Xarxa de Salut Mental i Addiccions de les Comarques Gironines (Centres de Dia del Ripollès, Garrotxa, Baix Empordà, Alt Empordà, Selva marítima, Selva interior, Gironès - Pla de l’Estany i la Llar Residència la Maçana), l’Associació de Bipolars de Catalunya, la Fundació Privada Drissa i l’Associació Família i Salut Mental de Girona i Comarques. La comissió va comptar amb la col·laboració de la Fundació Tutelar de les Comarques Gironines, la Fundació Onyar - La Selva, TIRGI i la Fundació MAP.

El conjunt d’actes va tenir lloc a la Plaça de Miquel de Palol de Girona, amb l’obertura dels diferents estands informatius i la projecció de l’audiovisual “Serveis i entitats gironines que treballen en salut mental des de la rehabilitació, l’habitatge i la inserció laboral”. L’acte inaugural va comptar amb la

presència i participació de Tomàs Sobrequès, president de l’Institut d’Assistència Sanitària; Marta Pedrerol i Josep Viñas, directors territorials dels Departaments de Salut i Acció Social i Ciutadania, respectivament; i Ignasi Thió, regidor delegat adjunt a alcaldia. Tot seguit, un grup d’usuaris va llegir un manifest, i van ser lliurats els premis del concurs al millor cartell, que fou la imatge que va identificar el Dia Mundial a les comarques gironines. El primer premi, en un concurs en què van participar nombrosos usuaris dels diferents centres de dia de Girona i comarques, va ser per l’obra “Junts podem”, de “Yuska” Anna Grau. Un altre dels actes del dia va ser la representació teatral del “Himne dels pirates”, tema inclòs en el musical “Mar i Cel”, de Dagoll Dagom, protagonitzada pels usuaris d’El Cercle, club social creat en 2003 amb l’objectiu d’oferir a les persones amb malaltia mental un espai de foment de les relacions socials on poder compartir i participar de l’oci i la cultura.

La comissió organitzadora va cloure els actes commemoratius al Dia Mundial de la Salut Mental amb la conferència del psiquiatre Jorge Tizón a l’Auditori Narcís de Carreras de “la Caixa”. Tizón va exposar alguns dels resultats dels diferents estudis que s’estan duent a terme sobre la psicosis a diferents països. El psiquiatre va afirmar que la psicosis és el resultat de múltiples factors de risc i va posar de relleu la importància de la seva detecció precoç, tot i la seva dificultat.

GENT DE L’IAS

ENTREVISTA A L’AMÈLIA I A LA CARME

“Nosaltres dos som com l’Equipo A”

L’Amèlia de la Fuente i la Carme Roura són les responsables del Servei de Menjador de l’Hospital. Amb elles, donem el tret de sortida a unes entrevistes de petit format en les quals anirem coneixent, mica en mica, el dia a dia més proper dels professionals que treballen i conviuen a l’IAS.

- **L’Actual:** Quan fa que hi treballeu, a la casa?

- **Amèlia:** Ja fa 13 anys, jo treballava a l’antic Hospital Santa Caterina.

- **Carme:** Jo fa 16 anys, procedixo de l’antic psiquiàtric.

- **L’Actual:** I què tal treballar plegades?

- **Amèlia:** La veritat és que tenim la sensació que hem treballat juntes tota la vida!

- **Carme:** Sí, és cert. De fet, al principi varem veure que teníem cadascuna una manera de treballar... però aviat ens varem adonar que era la mateixa!

- **L’Actual:** En què consisteix la vostra feina?

- **Amèlia:** Nosaltres ens encarreguem de servir el menjar, el posem als plats, així que, quan vénen els professionals a dinar, ja està llest.

- **Carme:** A diferència d’abans, ara el dinar ja ve servit, vull dir que nosaltres servim les racions, i els professionals només han d’agafar els plats.

- **L’Actual:** Com és el menjar que ofereu aquí?

- **Amèlia:** Bé, és una cuina tradicional, casolana.

- **Carme:** S’intenta que el menú sigui equilibrat, que hi hagi de tot una mica. Sempre hi ha diferents opcions per als primers i per als segons.

- **L’Actual:** Què és el que mai falta?

- **Amèlia i Carme:** Les patates fregides!

- **L’Actual:** Són bons clients els professionals de la casa?

- **Amèlia:** La veritat és que sí. Quan varem començar a treballar, anàvem amb un esclap i una espardenyia, imagina’t els nervis... i de tot arreu només varem escoltar frases d’ànims i recolzament.

- **Carme:** La gent és pacient i amable, així ha estat sempre. Així és molt més fàcil treballar! Ho recordo perfectament, en lloc de dir: “això és un desastre”, els companys ens deien: “ja ens esperem!”

Foto de família dels professionals amb 25 anys a l'IAS juntament amb l'equip directiu, en el marc del tradicional acte de Nadal 2009.

L'exposició "El bosc de la pobresa" a l'Hospital Santa Caterina

L'IAS va acollir d'octubre a finals de desembre l'exposició "El bosc de la pobresa" a l'Hospital Santa Caterina. La proposta es va posar en marxa el març passat i, tal i com han explicat Dolors Corominas, coordinadora del Servei de Salut Comunitària de l'IAS, i Jordi Vinyals, educador del Centre de Rehabilitació del Gironès, "va consistir en una sèrie d'arbres de fusta pintats i disposats a banda i banda del passadís principal de l'edifici realitzades pels corresponents grups de treball dels centres de rehabilitació psicosocial de les comarques gironines de la Xarxa de Salut Mental i Addiccions de l'IAS a les comarques gironines, el Centre Juvenil i Adolescent, la Llar Residència La Maçana i l'Edifici de Rehabilitació de Trastorns Mentals Severs (TMS)". L'acte d'inauguració,

que va aplegar un gran nombre d'assistents, va comptar amb la participació de diferents representants dels onze grups de treball. L'objectiu de l'exposició va ser sensibilitzar i incitar a la reflexió vers

les qüestions de pobresa, exclusió social, marginació i manca de desenvolupament humà i, alhora, proposar la posada en pràctica d'accions de col·laboració, solidaritat, empatia i voluntat per

eradicar aquestes situacions d'injustícia social. La mostra anava adreçada no tan sols al públic visitant o als usuaris de l'hospital, sinó també als professionals que hi treballen.

Premis al reconeixement professional

El mes de novembre, el Col·legi Oficial de Metges de Girona va presentar l'acte de lliurament dels seus premis anuals a l'Auditori Narcís de Carreras de La Caixa. Distribuïts en diferents seccions — Col·legiats d'Honor, Col·legiats Mèrit i Reconeixement Professional—, els premis suposen un reconeixement a la tasca d'aquests doctors i doctores, entre els quals hi ha el doctor Miquel Carreras, especialista en Medicina Familiar i Comunitària, màster en gestió hospitalària i actualment Director Assistencial d'Atenció Primària, Especialitzada i Sociosanitària de l'Institut d'Assistència Sanitària. Carreras va voler, més que ressaltar els objectius assolits sota la seva direcció, remarcar la consolidació d'uns objectius ja començats, començant

pel Programa de Detecció Precoç del Càncer de Mama, gràcies al qual ha estat guardonat; la Unitat de Recerca de l'IAS; les dues beques del Fondo de Investigación Sanitaria (FIS) del Ministerio de Sanidad y Consumo, concedides aquest 2009; el servei de cirurgia major ambulatoria; i la direcció assistencial d'Atenció Primària, Especialitzada i Sociosanitària, que culmina el projecte del Parc Hospitalari seguint amb la reforma psiquiàtrica plantejada per l'IAS. Carreras va ressaltar, al mateix temps, que les activitats de l'Hospital de Dia són bàsiques per a consolidar tots aquests objectius. A banda, i en la categoria de Col·legiats Mèrit, van ser guardonats el doctor Gabriel Coll de Tuero i la doctora Isabel Casanovas Pérez.

El doctor Miquel Carreras, en el moment en què se li va fer entrega del premi al reconeixement professional.

Jornada de reflexió de l'Agenda Latinoamericana Mundial

Sota el lema "Salvem-nos amb el planeta", el 26 de setembre va tenir lloc la Jornada de Reflexió de l'Agenda Latinoamericana Mundial entorn del tema de l'any 2010, l'ecologia, organitzada per la Comissió de l'Agenda Latinoamericana i de la L-17 de l'IAS. El seu objectiu, segons van declarar els organitzadors, era "esdevenir realment una jornada de reflexió per a tothom que hi assisteixi i, de manera concreta, per a totes aquelles persones que fan campanya i presen-

tacions arreu de les comarques gironines i de la resta de Catalunya". El programa de la Jornada va incloure la presentació de l'Agenda 2010: Salvem-nos amb el planeta, a càrrec de Dani Boix, doctor en Biologia i professor d'Ecologia del Departament de Ciències Ambientals de la Universitat de Girona. Membre de la Comissió Permanent de l'Agenda Latinoamericana de Girona, i de la Junta Permanent de l'Associació de Naturalistes de Girona.

Imatge de la Jornada de reflexió de l'Agenda Latinoamericana Mundial.

DADES DE L'1 DE JULIOL DE 2009 AL 26 DE NOVEMBRE DE 2009

S'han incorporat a l'IAS:

Les auxiliars administratives Sílvia Ferrer Creus, Marta Juanola Oliveras; les auxiliars d'Infermeria Patricia Juana Bajo Garcia, Dora Milena Fierro Davila, Juliana Cristina, Macedo Coelho, Raquel Martin Maña, Mònica Prim Romero, Estefania Ruiz Rocha, Inés Sureda Teruel; l'auxiliar de Serveis Marc Llahí Sanmartin; els auxiliars sanitaris Víctor Domínguez Muñoz, Felipe Rodríguez Martin, Sílvia Valentí Santiago; els diplomats d'Infermeria Neus Balcells Pérez, Abel Cuellar Jiménez, Susana Mercedes Uriá Álvarez; els facultatius Nelson Araño Santana, Maria Remei Girona Bastus, Juan Roldan Sanchez, David Valero Lanau, Alexandre Vila Belmonte; l'integrador social Samuel Fernández Garcia; la metgessa de família Eugenia López Quesada; el portalliteres Santi Coromí Marqués;

el tècnic de Diagnòstic i Imatge Joan Balló Burch; la tècnica de Recerca i Investigació Xènia Planas Pujol.

Felicitations als següents companys i companyes per les seves noves maternitats i paternitats:

Les auxiliars administratives Mireia Devesa Gómez, Montserrat Giralt Esquinas, Maria Ortega Paz; les auxiliars d'Infermeria Eva Llorente Martin, Encarnación López Vidana, Meritxell Molas Perez, M. Teresa Plana Ribas, Elena Ruiz Heredia; l'auxiliar de Servei José Mateo Fernández; els diplomats d'Infermeria Celia Esteban Romera, Noemí Gou Nuñez, Alexandra Palles Blanco, Eva Pau Perich, Jose Ramon Quilon Bermudo, Claudia Rodriguez Carmona, M.

Dolors Sabates Pujol; els facultatius Natalia Arteché González, Alícia Carrera Boix, Francesc Xavier Rived Sancho, Natalia Arteché González, Josefa Turbau Recio; el metge de família Jordi Vilao Vives; l'òptica-optometrista Estel Roig Bernard; els psicòlegs Antonio Vives Tribo, Ona Llopart Capdevila; el psiquiatra Raul Otin Llop; el cap de Servei J. Luis Ignacio Sagredo Sainz; el supervisor d'Infermeria Francisco Moreno Oliveras; la treballadora social Esther Martínez Plaza; la terapeuta ocupacional Clara Oliu Nieto.

Han obtingut plaça a l'IAS:

Les auxiliars administratives M. José Muñoz Castillo, Ana Sardà Andrés; les auxiliars d'infermeria Núria Bonadona Vendrell, Benilde Lara López; les diplomades d'Infermeria Marta

Busquets Riera, Yolanda Sánchez Garrido; els fisioterapeutes German Avila Jimenez, Irene Bosch Aulet, Uxue Muez Segura; les llevadores Lídia Costa Salis, Susana Esteban Giner, Iztiar Fernández Rojo, Marta Forteza Rey, Montserrat Jordana Viader, M. del Sagrario López Delgado, Sílvia Molina Navas, Marta Sagué Cateura, Montserrat Verdager Planella; les psicòlogues Laura Fábregas Casas, Yolanda Moga Pérez; la responsable de l'Oficina d'Atenció a l'Usuari Neus Lorca Gine; la terapeuta ocupacional Erica Escaño Olgoso; la treballadora social Eva Vidal Susagna.

Des de la redacció de l'Actual volem unir-nos al dol de la família i amics de l'auxiliar de clínica del Servei d'Urgències Dolores Aguado López, que ens va deixar el passat mes de novembre.

Magda Bonet

ADJUNTA A LA DIRECCIÓ D'INFERMERIA EN ATENCIÓ PRIMÀRIA DE L'IAS 1999-2009

“El personal de base ha estat el meu motor”

El maig de 2009, la Magda Bonet, adjunta a la Direcció d'Infermeria de l'IAS en Atenció Primària durant 10 anys, va decidir deixar la gestió per tornar exclusivament a la tasca assistencial, una feina que l'apassiona i que ha combinat gairebé sempre amb la gestió al llarg de 25 anys de professió dins l'IAS. Convençuda que “alternar la gestió amb l'assistència facilita la solució de problemes perquè atorga una visió molt més real i global de les situacions”, Magda Bonet assegura que, al llarg de la seva experiència laboral, “els millors moments són els compartits amb els companys i els més complicats els que tenen a veure amb la lluita del col·lectiu d'infermeria pel reconeixement de la feina ben feta”. La seva experiència i vivències són en part també un reflex dels canvis viscuts a la infermeria en l'organització durant més de dues dècades.

- L'estiu de 1983 t'incorpores al vell Santa Caterina com a infermera corre torns als serveis de Pediatria i Traumatologia, després a Oncologia. Molt diferent abans que ara?

- Res a veure. Treballàvem una setmana de cada torn, de dilluns a diumenge. L'any 1986, l'IAS ja estableix els torns fixes i sol·licito treballar de nits. Recordo la Carme Alemany, la Montse Masegur, la Lourdes Herrero i la Glòria Vila. Elles em van ensenyar tot el que sé d'oncologia. La infermera de nits havia d'atendre les dues unitats d'Oncologia i el Servei de Ginecologia i Obstetrícia.

- Sempre he sentit que el personal del vell Santa Caterina era com una gran família?

- Uns necessitàvem dels altres. L'any 90, em van demanar fer la supervisió de nits. Compaginava Radiologia i Laboratori i també cobria les urgències. Érem pocs i és cert, funcionàvem com una família. Fins i tot els porters —en Pedro, en Pepe i en Juan— havien vigilat els pacients mentre jo feia una altra tasca. Només teníem un metge de guàrdia, que l'endemà continuava treballant.

- Infermera de vocació. Per què la gestió?

- A finals dels 97 faig un postgrau en Infermeria Comunitària perquè m'agradava l'atenció primària. Coincideix que l'any 1999, l'IAS inicia la gestió de l'ABS d'Anglès. Hi anem la Cati Farriol, la Dolors Corominas i jo. De fet, hi vaig anar com a infermera amb un “cupó” d'adults, conjuntament amb el doctor Roman, que és la plaça que ara recupero. Feia les guàrdies de nit i els caps de setmana amb presència física. L'ABS encara s'havia d'organitzar. Jo assumeixo la supervisió de l'ABS d'Anglès i la direcció adjunta de la infermeria de l'Atenció Primària durant 10 anys.

- La vocació, però, no es perd.

- De fet, no deixo de pensar-hi mai. No fa gaire, vaig fer un Màster de Nutrició i Dietètica amb la intenció de tornar a l'assistència.

- Dius que els millors moments són els compartits amb els companys. Imagino que al llarg del temps has deixat i t'has retrobat amb molts d'ells.

- Durant 25 anys arribes a treballar i compartir experiències amb molts profes-

sionals. Em sento especialment agraïda a la Teresa Vilalta, qui, a més de donar-me l'oportunitat de treballar en la gestió, ha tingut l'habilitat de casar bé la infermeria de les diferents línies de servei i aquest fet ha permès que adjuntes i supervidores de l'atenció primària i hospitalària ens donéssim suport mutu en la resolució de problemes.

També m'agradaria fer públic el meu agraïment al personal d'infermeria i auxiliars de clínica, especialment a aquelles companyes que han assumit responsabilitats sense un reconeixement oficial. Realment haig de dir que el personal de base ha estat el meu motor. Tenim la sort de comptar amb professionals de gran vàlua que, a més, m'han fet arribar el seu recolzament, sobretot en els moments més complicats. Faig extensiu aquest agraïment a les supervidores amb les quals he treballat braç a braç al llarg d'aquest temps: la Montse Pomés, la Quima Serrat, la Conxi Tapiz, l'Esther Boix, l'Anna Escura, la Ruth Arnau i la Gemma Caparrós. Així com les adjuntes de l'hospital, la Margarita Boix i la Nuri Batlle.

- Segurament també has passat per moments complicats.

- El més esgotador és possiblement la lluita pel reconeixement de la feina feta. Infermeria és un col·lectiu que treballa molt i molt bé, però crec que tradicionalment no ha rebut el reconeixement que es mereix.

- Què no voldries deixar de dir?

- La importància de l'equip d'administratiu i el poc reconeixement que se li dona en el sí de les organitzacions assistencials.

L'administració és la porta d'entrada dels nostres serveis. Un pacient ben dirigit facilita enormement la feina assistencial i hem de dir que aquí, a Primària, comptem amb administratives molt competents.

També voldria deixar palesa la meva aposta clara pel treball en equip, perquè l'atenció al pacient ha de ser multidisciplinària i cap professional pot pensar que pot fer la feina sol.

- Quins són els reptes actuals de la infermeria a l'IAS?

- En l'atenció primària, abordar l'increment de l'atenció a domicili de persones amb problemes crònics. Per fer-ho, a banda de més recursos humans, segurament cal una reorganització de les tasques.